

Integrētās mediācijas standarti

Mediācija un integrētā mediācija

Šajos standartos apkopoti pamatprincipi, kurus apņemas ievērot integrētās mediācijas (IM) mediatori un mediatores, kā arī apmācītīsiģi mediatori un mediatores. Standartu pamatā ir Mediatoru rīcības kodekss, kura izstrādē aktīvi piedalījās Vācijas Integrētās Mediācijas biedrība, 2008. gada 21. maija ES direktīva 2008/52/EK, ar biedrībām saskaņotie Vācijas Mediatoru foruma (DFM) standarti, kurus ievēro Vācijas Integrētās Mediācijas biedrība, kā arī spēkā esošie nacionālie likumi. Labākas lasāmības dēļ turpmāk tekstā vārds “mediators” lietots vispārinātā vīriešu dzimtes formā, skaidri norādot, ka ar to nav domāts konkrētā dzimuma pārstāvis. Tādējādi jēdziens “mediators” apzīmē gan vīriešu, gan sieviešu dzimuma personas. Tas pats attiecas uz vārda lietojumu daudzskaitļa formā.

Integrētās mediācijas izpratnē mediācija ir metode, kas palīdz strīda pusēm pašām panākt vienošanos konflikta gadījumā. Integrētā mediācija pielieto dažādas mediācijas formas, stīlus un veidus. Priekšplānā izvirzās izpratne par mediāciju kā patstāvīgu metodi domstarpību izšķīršanai (Mediācijas standarti). Turklāt mēs uzskatām, ka mediācija ir arī psiholoģiskās izziņas metode, ko metalīmenī var izmantot citām domstarpību izšķīršanas metodēm un formām un ko pielieto pieredzējuši mediatori (Integrētās mediācijas paplašinātie standarti).

Mediācijas standarti

Leģitīmācija

Mediatora iesaistīšanās pakāpi mediācijā nosaka strīdā iesaistītās puses. Mediators nodrošina, ka pušu noteiktais mediatora iesaistes līmenis tiek ievērots visā turpmākajā mediācijas procesā un lēmumu pieņemšanā.

Mērķuzdevums

Mediators atbalsta abas puses, lai tās *pašas* rastu konflikta risinājumu.

Caurspīdīgums

Mediatora pienākums ir atklāt visas mediācijas procesa īpatnības un nodrošināt, ka puses nepārtraukti un bez ierobežojumiem saņem informāciju par mediācijas procesa stāvokli un norisi. Viņš pēc savas iniciatīvas informē puses par mediācijas metodes nozīmi, mediatīvā procesa norises veidiem un iespējamām alternatīvām, kā arī par šajā procesā pieņemamo lēmumu nozīmi. Mediators nodrošina, lai visiem procesa dalībniekiem būtu pieejami visi ar problēmu saistītie svarīgie dati, lai tie tiktu atklāti pārrunāti un lai visi dalībnieki apņemtos ievērot caurspīdīguma principu (Informētības princips).

Autonomija

Mediators nodrošina, ka katra puse pati pieņem savu lēmumu visa procesa laikā *un* nonāk pie rezultāta, pamatojoties uz vienu un to pašu informāciju katrā atsevišķā gadījumā. Ja nepieciešams, procesa gaitā jāstiprina pušu autonomija, lai tās spētu pieņemt pašas savus lēmumus.

Neatkarība un neitralitāte

Mediators darbojas neatkarīgi un nepakļaujas konfliktējošo pušu rīkojumiem. Viņš izvairās no rīcības, kas varētu apšaubīt viņa neitralitāti. Viņš pēc savas iniciatīvas informē mediācijas dalībniekus, ja atrodas vai ir atradies personiskās vai profesionālās attiecībās ar kādu no procesā iesaistītajām pusēm. Mediators izturas neitrāli un nav personiski ieinteresēts konkrētā iznākumā.

Konfidencialitāte

Mediators neizpauž mediācijā uzzināto saturu un informāciju. Viņš apņemas ievērot konfidencialitāti un nosaka aizliegumu liecināt tiesā par mediācijas saturu (Aizliegums izpaust pierādījumus), ja to neprasa likums. Viņš informē puses par konfidencialitātes robežām un iekļauj tās konfidencialitātes līgumā. Ciktāl tas iespējams, puses vienojas pēc iespējas nelūgt mediatoru lauzt vienošanos par konfidencialitātes ievērošanu.

Brīvprātība

Mediators ievēro brīvprātības principu. Viņš ļauj katrai pusei jebkurā brīdī pārtraukt mediāciju, nesniedzot nekādu pamatojumu. Nav pieļaujami līgumi, kas nosaka obligātu medianta klātbūtni. Līgumā tiek konkretizēts, ko var darīt un ko darīs ar iepriekš atklāto informāciju un iegūtajiem daļējiem rezultātiem.

Satura ietekmēšanas aizliegums

Mediators nedrīkst ietekmēt saturu, viņam aizliegts individuāli konsultēt kādu no pusēm un pieņemt lēmumu problēmas sakarā. Mediatoram atļauts sniegt profesionālu informāciju abām pusēm, ja vien tā nav individuāla konsultēšana.

Integrētās mediācijas paplašinātie standarti

Turpmāk nosauktie principi nav spēkā, ja puses izšķirušās par klasisko mediāciju. Visos citos gadījumos un procesos piemērojami mediācijas standarti ar šādām atkāpēm:

Metametode

Tā kā mediācija apraksta visus nepieciešamos soļus strīdā iesaistīto pušu izzināšanai un prasības pušu vienprātības panākšanai, integrētā mediācija pārklājas un var tikt izmantota kombinācijās un analogijās ar citām metodēm. Pamatojoties uz pārliecību, ka iesaistītās puses pašas var atrast pareizo risinājumu savām problēmām, ja vien nodrošināta pietiekama visu svarīgo faktoru caurskatāmība, šis process var pāriet klasiskās mediācijas formā. Šādi izprastu integrēto mediāciju var pielietot kā metametodi. Šī integrācijas forma sniedzas tālu ārpus tikai mediatīvu paņēmieni pielietojuma. Tās īstenošanai nepieciešams iesaistīt *visas* mediatora kompetences un mediācijas elementus. Integrētā mediācija apraksta, kā veikt mediāciju pirms klasiskās mediācijas, “ap” to un “pēc” tās. Tā iekļauj klasisko mediāciju kā vienu no iespējām, un tās mērķis vienmēr ir pārvērst procesu par klasisko mediāciju.

Pamatmetode

Pamatprincipi, kurus izmanto IM mediators, var tikt pakļauti zināmiem ierobežojumiem atkarībā no izvēlētajās procedūras. Integrētā mediācija nav pamatota un piemērojama, ja pamatmetode nenodrošina pietiekamu elastību, lai panāktu vienprātību, un ja nav iespējams īstenot stratēģiju, struktūru, principus un mediācijas procesā nepieciešamo attieksmi.

Ierobežota ietekme

Situācijās, kad otrās pakāpes IM mediators vienlaikus ir arī lēmuma pieņēmēja lomā (tiesnesis, eksperts) vai konsultants, viņa pienākums ir uzskatāmi parādīt, kādā lomā viņš pašlaik ved sarunas. Ja nepieciešams, viņš izveidos noteiktu ietvaru neformālās komunikācijas nodrošināšanai.

Ierobežota konfidencialitātes nodrošināšana

IM mediators dara zināmu, cik lielā mērā viņš spēj nodrošināt konfidencialitāti. Viņš respektē pušu lēmumu par to, vai un cik daudz informācijas tās atklāj, apzinoties nepārdomāta izteikuma sekas.

Neitralitāte

Gadījumos, kad IM mediators darbojas kā puses pārstāvis, viņš uzņemas skaidri noteiktu uzdevumu rast miermīlīgu jautājuma risinājumu starp klientu un citām konfliktā iesaistītajām pusēm. Turklāt nekādā gadījumā nav atļauta vienpusēja konsultēšana, izrādot lielāku labvēlību pret vienu no pusēm.

Profesionalitāte

Otrās pakāpes mediators (Mediators**) ieguvīs izglītību, lai profesionāli veiktu darbu visās mediācijas jomās. Lai nodrošinātu sava darba kvalitāti, viņš pēc katras sesijas apspriež rezultātus ar mediācijā iesaistītajām pusēm, reflektē praktisko pieredzi supervīzijā, intervīzijā vai kovīzijā, kā arī paaugstina savu kvalifikāciju.

Izglītības standarts

Lai kļūtu par IM mediatoru, jāiegūst izglītība mediācijā. Tādējādi IM mediators ir izpildījis visas prasības un apguvis prasmes, kas nepieciešamas, lai īstenotu klasisko mediāciju. Minimālā prasība, lai veiktu integrēto mediāciju, ir pilnā apjomā apgūts mediācijas apmācības kurss. Šā iemesla dēļ un tādēļ, ka integrētā mediācija iekļauj arī klasisko mediāciju, integrētās mediācijas apmācības pamatā vispirms ir mediatoru apmācības saturs, par ko biedrības jau vienojušās.

A. Mācību saturs

I. Ievads mediācijā un mediācijas pamati (īpatsvars 15%)

Definīcijas

Mediācijas pamati

- Mediācijas principi, norise un posmi
- Komunikācijas un darba metodes mediācijā

Mediācijas atšķirība no prāvošanās un citām alternatīvām domstarpību risināšanas metodēm

Mediācijas pielietojuma jomas

II. Mediācijas procesa norise un pamatnoteikumi (īpatsvars 25%)

Mediācijas procesa posmi

- Mediācijas līgums
- Informācijas savākšana
- Pušu interešu noskaidrošana
- Iespēju apkopošana un izvērtēšana
- Gala vienošanās

Dažāda dalībnieku sastāva īpatnības mediācijā

- Individuālās sarunas

- Komediacija vai mediācija komandā ar otru mediatoru, vairāku strīdā iesaistīto pušu mediācija, svārsta mediācija
 - Trešo personu (piemēram, bērnu, nodokļu konsultantu, ekspertu) iesaistīšana,
- Citi pamatnoteikumi
- Mediācijas procesa sagatavošana un izvērtēšana
 - Dokumentēšana (protokola rakstīšana)

III. Sarunu vadīšanas paņēmieni un prasmes (īpatsvars 10%)

- Sarunu analīzes pamati
- Sarunu vadīšana un sarunu vadība: intuitīva sarunu vadīšana, Hārvardas Universitātes sarunu koncepts, integratīvās sarunu vadīšanas metodes, distributīvās sarunu vadīšanas metodes

IV. Sarunu vadīšana, komunikācijas metodes (īpatsvars 15 %)

- Komunikācijas pamati
- Komunikācijas metodes: aktīvā klausīšanās, parafrāzēšana, jautājumu uzdošana, verbalizācija, pārrāmēšana, verbālā un neverbālā komunikācija
- Risinājumu izstrādes un novērtēšanas metodes (prāta vētra, prāta kartes vai citas kreativitātes metodes, riska analīze)
- Vizualizācijas un moderācijas metodes
- Rīcība sarežģītās situācijās, piemēram, blokādes, pretestības, eskalācijas, varas attiecību nelīdzsvara gadījumā

V. Konflikta risināšanas prasmes (īpatsvars 10%)

- Konflikta teorija: konflikta faktori, konflikta dinamika un konflikta analīze; konflikta eskalācijas pakāpes; konfliktu veidi
- Konflikta dinamikas saskatīšana
- Intervences metodes

VI. Mediācijas likums (īpatsvars 5%)

- Tiesiskais ietvars: mediācijas līgums, Aroddarbības likums, konfidencialitāte, atbildības jautājumi, atbildība un apdrošināšana
- Integrēšana pamatprofesionālās darbības likumā
- Juridisko pakalpojumu likuma pamatprincipi

VII. Tiesības mediācijā, juridiski pamatotu lēmumu pieņemšanas nodrošināšana tiesiski nozīmīgās lietās (īpatsvars 10%)

- Tiesību loma mediācijā
- Pieļaujamās juridiskās informācijas norobežošana no nepieļaujamās juridiskās konsultēšanas mediācijā
- Atšķirība no strīdā iesaistītās puses advokāta uzdevumiem
- Savlaicīgs ieteikums mediantiem juridiski nozīmīgos gadījumos prasīt ārēju juridisku konsultāciju – advokātu līdzdalība mediācijā; mediatora līdzdalības juridiskās īpatnības, panākot galīgo vienošanos; galīgās vienošanās juridiskā nozīme un izpildāmība.

VIII. Personiskās prasmes, attieksme un lomu izpratne (īpatsvars 10%)

- Lomas definīcija, lomu konflikti
- Mediatora uzdevums un pašizpratne
- Mediācija kā attieksme, jo sevišķi cieņa, respekts un iekšējā attieksme
- Objektivitāte, neitralitāte un profesionālā distancēšanās no mediantiem un konflikta
- Vara un godīgums mediācijā

- Jūtu kontrole
- Pašrefleksija
- Sadarbība

IX. Prakse, supervīzija vai intervīzija apmācības laikā

- Lomu spēles ar atgriezenisko saiti un analīzi
- Informācija par supervīzijas nozīmi

B. Paplašinātā integrētā mediācija

Lai pielietotu mediāciju citos, ne tikai klasiskās mediācijas kontekstos, un nodrošinātu to arī mazāk izteiktos un pat naidīgos apstākļos, nepieciešama padziļināta izpratne par izziņas procesu, kas slēpjas aiz mediācijas un ko raksturo mediācija. Tā kā integrētā mediācija sniedzas līdz mediācijas galējām robežām, IM mediatoram pilnībā jāapzinās *savas* personiskās mediācijas prasmes. Lai tas būtu iespējams, integrētā mediācija *papildina* iepriekš aprakstītos vispārējās izglītības standartus ar šādiem tematiem:

I. Ievads integrētajā mediācijā un tās pamati, padziļināta mediācijas pamatu izpratne

- Integrētās mediācijas definīcija un atšķirības no citiem mediācijas veidiem
- Integrētās mediācijas attīstības vēsture
- Integrētās mediācijas pielietojuma jomas un iespējas

II. Integrētās mediācijas metodes vieta un nozīme

- Metodes funkcionālā nozīme: sistemātiskais iedalījums, padziļināts pārskats par metodi, komunikācijas modeļu noteikšana
- Metodes stratēģiskā nozīme un tās saistība ar konflikta dinamiku; spēļu teorija; paplašināta izpratne par konflikta veidošanos un attīstību
- Saskaņas, pārejas vietas un kombinācijas ar citām metodēm
- Attiecības starp metodi un pakalpojumu, metodes pasūtījums
- Pārejas iespējas no konfrontācijas uz sadarbību
- Mediācija kā psiholoģiskās izziņas process
- Metam metode

III. Paplašināti pamatnoteikumi un mediācijas norise

- Pārskats par *visām* mediācijas metodēm un stiliem, arī starptautiskā salīdzinājumā
- Principu atvasināšana, nozīme, nodrošināšana un robežas
- Mediācijas posmu stratēģiskie, psiholoģiskie, juridiskie un socioloģiskie pamati
- Posmu loģika un sastāvdaļas
- Mediācijas metodika
- Vienošanās un solījumi integrētajā mediācijā
- Mērķu saskaņošana un kopīgu mērķu noteikšana
- Mediācija kā kvalitātes vadība (hipotēzes, posmu līdzsvarošana)
- Pirms- un pēcposma nozīme mediācijā

IV. Paplašinātas konflikta risināšanas prasmes

- Konflikta un metodes saistība
- Konflikta teoriju mijiedarbība un konfliktu sistemātisks risinājums
- Konflikta dimensijas

V. Paplašinātas prasības mediatora kompetencei un attieksmei

- Domāšana mediācijā
- Lomu kopums un lomu skaidrība

- Risinājuma pentagramma

VI. Īpatnības un fenomeni

- Rakstiskā metode
- Metožu bidirekcionālā jeb divvirzienu kombinācija
- Formālā un neformālā komunikācija, komunikācijas telpu radīšana, pudeles kakla fenomens

VII. Jomas

- Profesionālā mediācija – mediācija visās jomās
- Atšķirīgie pieejas veidi (arī starptautiskā salīdzinājumā)
- Tiesiskie pamati, ieskaitot starptautiskās tiesības
- Starpkultūru komunikācija

VIII. Modeļi

- Koprakse, Kohemas prakse, Altenkirhenes modelis, Koblenas prakse, vidutāji konfliktā. Vietas, personas vai iestādes, kur cilvēki var griezties pēc palīdzības vai padoma u. c.

C. IM mediatoru sertifikācijas prasības

IM mediatoru sertifikāciju veic institūcijas, kurām piešķirtas sertificēšanas tiesības. Lai novērstu atšķirības izglītības kvalitātē un nodrošinātu lielāku atbilstību starptautiskiem standartiem, IM biedrība īsteno vairāku profesionālās darbības kvalifikācijas pakāpju pieeju. IM mediators var iegūt trīs profesionālās darbības kvalifikācijas pakāpes, kuras apzīmē ar zvaigznēm.

Pirmās pakāpes mediators

Pirmās pakāpes mediators (apzīmējums: mediators* – vienas zvaigznes mediators) nosaukums atbilst Vācijas Mediācijas likuma prasībām un ņem vērā apmācības līmeni citās valstīs. Mediatoram* ir vispārējas zināšanas par mediāciju, viņš zina mediācijas pielietošanas iespējas un robežas un spēj profesionāli veikt mediāciju.

Prasības

Prasība, lai uzsāktu mediācijas apmācības, ir pabeigtas studijas augstskolā vai kādā citā profesionālās izglītības iestādē, vai arī vairāku gadu profesionālā darbība. Izņēmums var būt individuālos gadījumos, ja piemērotība var tikt pierādīta citā veidā.

Mācības

Mācību procesā tiek apgūtas teorētiskās un praktiskās zināšanas. Mācības dod iespēju topošajam mediatoram transformēt apgūtās zināšanas savai personībai piemērotā izpausmes veidā. Didaktiskā koncepcija ietver mācības klātienē, arī tālmācībā un apmācības dalībnieku darba grupās. Visu apmācības laiku tiek piedāvātas intervīzijas un supervīzijas. Starpdisciplināritāti nodrošina viens vai vairāki īpaši sagatavoti apmācītāji mediatori. Īpaša uzmanība tiek veltīta mācību vielas izklāsta pakāpenībai un pēctecībai. Skolotāji sazinās savā starpā, informē viens otru par mācību procesa norisi un izmantoto mācību materiālu.

Mācības organizētas moduļu veidā. Tos var piedāvāt kā patstāvīgas apmācības daļas, norādot, kāda ir to saistība ar mācību programmu un kādas daļas vēl pietrūkst, lai izpildītu pirmās pakāpes mediatoram izvirzītās sertifikācijas prasības. Apmācību veic vai nodrošina vismaz viens mediators*** (apmācītājs persona).

Mediators pabeidz pamatapmācību mediācijā, kas aptver vismaz 120 stundas. Mācību apjomu var pielāgot citām valstīm (piemēram, Latvijai), tomēr tas nedrīkst būt mazāks par 70 stundām.

Ja apmācību organizē tālmācībā, klātienē jāapgūst vismaz 80 stundas. Apmācībā jāizmanto tālmācībai piemērota didaktiskā koncepcija. Starp klātienes nodarbībām ieteicams ievērot regulāru starplaiku, lai studējošie varētu atkārtot mācību vielu, sagatavoties nākamajai nodarbībai, kā arī reflektēt apgūto mācību saturu.

Sertifikācija

Mediatora* sertifikācija notiek pēc pirmā līmeņa apmācības pabeigšanas. Mediatoram jāiesniedz dokumentācija par paša mediētu vai komediētu gadījumu. Dokumentācijai jāsaturs gadījuma un tā norises gaitas apraksts, mediators pielietoto intervenču un to iedarbības raksturojums, kā arī pašrefleksija. Dokumentēto gadījumu apspriež noslēguma kolokvijā (mutisks eksāmens), kurā īpašs uzsvars tiek likts uz pašrefleksiju. Gala kolokviju var aizstāt ar rakstisku vai attālinātu mutisku procedūru, ja eksaminētājs studējošo jau individuāli konsultējis mācību laikā un pietiekami labi pazīst viņa darba veidu. Sertificējamie mediatori iesniedz deklarāciju, kurā apņemas ievērot IM standartus un sniegt statistikai nepieciešamās ziņas, kā arī deklarāciju par resertifikāciju. Ja mediācijas apmācības pabeigtas pirms vairāk kā 5 gadiem, pretendents jāpierāda, ka viņš praktizējis mediāciju, jāiesniedz vismaz divi dokumentēti mediācijas gadījumi vai jāpierāda, ka pabeigts tālākizglītības teorētiskais kurss 50 stundu apjomā.

Otrās pakāpes mediators

Otrās pakāpes mediatoram (apzīmējums: mediators** – divu zvaigžņu mediators) ir plašas zināšanas par mediāciju attiecīgajās nozarēs un jomās. Viņš ir sagatavots profesionālam mediatora darbam. Viņam ir arī integrētās mediācijas zināšanas un prasmes. Viņš spēj veikt mediāciju sarežģītos gadījumos un netipiskās sākuma situācijās, kā arī pielietot mediāciju citos kontekstos.

Prasības

Otrās pakāpes mediatoram jāpierāda, ka apguvis pirmās pakāpes mediatora izglītību un vēl vismaz 120 tālākizglītības stundas, kurās tiek tematiski un praktiski aplūkota mediācijas pielietošana specifiskās jomās. Apmācības pamatnostādnes atbilst mediatora* apmācībai ar šādām iezīmēm:

Mācības

Spēkā ir mediatora* apmācību apraksts. Kopā ar pabeigtu mediatora* izglītību mediatoram** jāpierāda vismaz 240 stundu ilga apmācība, no kurām 40 stundas sastāda supervīzija.

Sertifikācija

Sertificējamajam mediatoram** ir mediatora* sertifikāts vai tam pielīdzināma iepriekšējā izglītība. Lai iegūtu mediatora** sertifikātu, jāiesniedz dokumentācija par diviem paša mediētiem vai komediētiem gadījumiem. Ja iegūts mediatora* sertifikāts, pietiek ar vienu dokumentētu gadījumu. Vēl jāiesniedz arī zinātniski pētnieciskais darbs par kādu no mediācijas tematiem. Spēkā vispārīgie noteikumi par mediatora* eksāmena pieņemšanu.

Trešās pakāpes mediators (apmācītājs mediators)

Trešās pakāpes mediators (apzīmējums: mediators*** – trīs zvaigžņu mediators) iegūst apmācītājs mediators kvalifikāciju. Viņam ir plašas zināšanas par konfliktu risināšanas metodēm, par mediāciju un integrēto mediāciju visās jomās. Viņam ir pieredze dažādu mediācijas veidu un stilu pielietošanā, apmācībā, kā arī zināšanas mediācijas didaktikā.

Prasības

Pretendentam jāapliecina, ka ieguvis otrās pakāpes mediatora vai tai pielīdzināmu izglītību. Viņam jāiesniedz vismaz 25 dokumentētas mediācijas un apliecinājums, ka mācījis mediāciju vismaz 250 stundas. Turklāt viņam jāpierāda zināšanas par integrēto mediāciju un tās mācību saturu. Viņam jāspēj pierādīt, ka guvis pietiekamu pieredzi supervīzijās un vadījis tās, kā arī pietiekamā apjomā reflektējis savu darba veidu, savu un citu mediatoru mediācijas koncepciju un pieejas veidus integrētās mediācijas un mediācijas izpratnē.

Mācības

Vēlama pabeigta apmācītītiesīgu mediatoru apmācība. Tās apjoms ir vismaz 25 stundas, un tā aptver didaktiku, atbilstošas mācīšanas un pasniegšanas metodes, integrētās mediācijas satura mācīšanu, specifiskas problēmas mediatoru apmācībā un literatūras avotu studēšanu.

Sertifikācija

Trešās pakāpes mediatoru sertifikācija notiek, kad iesniegti nepieciešamie pierādījumi (otrās pakāpes mediatora vai ekvivalents sertifikāts, 25 dokumentēti gadījumi, kā arī sertifikāts, kas apliecina, ka pabeigts vismaz 250 stundu apmācītītiesīga mediatora apmācības kurss). Pretendentam jāpierāda, ka izpratis integrētās mediācijas būtību un pārvalda tās mācību saturu. To viņš var pierādīt,

- a) iesniedzot zinātniski pētniecisko darbu par kādu no integrētās mediācijas tēmām,
- b) piedaloties IM valdes apstiprinātā apmācības procesā kā apmācību vadītājs kopā ar pieredzējušu apmācību vadītāju.

Pretendentam jāiesniedz apliecinājums, ka piedalījies IM apmācītītiesīgu mediatoru apmācībā. To nav nepieciešams pierādīt, ja pretendents pats ir vadījis apmācības procesu vai iesniedzis plašu zinātnisko darbu, kurā aplūkoti mediācijas didaktikas jautājumi.

Jebkurā gadījumā pretendentam nepieciešams iesniegt pamatotu un argumentētu apmācības koncepciju, kurā atspoguļots gan plānotās apmācības saturs un didaktikas metodes vai izskaidroti konkrēti priekšstati par esošās IM apmācības koncepcijas īstenošanu. Jāiesniedz arī rakstveidā sagatavota pašrefleksija par IM apmācības koncepciju.

Visbeidzot nepieciešams iesniegt deklarāciju par apņemšanos ievērot Integrētās Mediācijas biedrības standartus un izglītības vadlīnijas.

D. Sertifikācijas prasības īpašos gadījumos

Iepriekš minētajos sertifikācijas gadījumos tika pieņemts, ka pretendenti pabeiguši specifisku IM apmācību. Tomēr ir iespējams sertificēt arī mediatorus, kuri nav piedalījušies akreditētās IM apmācību programmās. Šādos gadījumos sertifikātu var izsniegt, ja pretendents pierāda, ka ieguvis mediatora izglītību, kas atbilst noteiktam profesionālās kvalifikācijas līmenim. To, ka izprasta IM filozofija, var apliecināt, apgūstot 24 stundu apmācības moduli "Integrētā mediācija" vai pierādot, ka studēti IM mācību materiāli. Šo papildu pierādījumu var iegūt, piedaloties kolokvijā vai iesniedzot rakstisku darbu.

Gadījumos, kad sertifikāciju veica akreditēta IM iestāde pirms šo standartu spēkā stāšanās un ja nav izpildīts šajos standartos noteikto prasību apjoms, pietiek ar iesniegtu papildu apņemšanās deklarāciju.

Visos gadījumos pieļaujami pārejas noteikumi sertifikācijas pagaidu piemērošanai. Sertificēšanas iestādes pienākums ir katrā atsevišķā gadījumā konstatēt, ka varēja tikt noteiktas cita veida sertificēšanas prasības.

E. Resertifikācija, sertifikāta atņemšana un anulēšana

Tā kā IM biedrība pieņem, ka visu pakāpju mediatori izmantos savas zināšanas un pieredzi, tā atsakās no periodiskas resertifikācijas. Tomēr katras pakāpes mediatora pienākums ir pēc uzaicinājuma apliecināt savu praktisko pieredzi, iesniedzot dokumentāciju par vismaz 2 mediācijas gadījumiem 5 gadu laikā vai pierādījumus, ka apgūta tālākizglītības programma vismaz 50 stundu apjomā. Ja mediators neizpilda šos nosacījumus uzaicinājumā noteiktā saprātīgā termiņā, piešķirtās pakāpes sertifikāts tiek atņemts.

F. IM akreditācija un sertifikācija

Vadlīnijas nosaka IM mediatoru apmācības un mediācijas veikšanas standartus. No vienas puses, tās nodrošina vienotu izpratni par mediāciju un vienveidīgu tās piemērošanu, un, no otras puses, ļauj uzskaitīt un definēt mediācijas specifiskās īpašības no integrētās mediācijas viedokļa, kam nepieciešamas paplašinātas un padziļinātas zināšanas par mediāciju. Šo kvalitātes prasību IM nodrošina, veicot akreditāciju, sertifikāciju, koordināciju un pārvaldību.

Akreditācija

IM biedrība neveic ne apmācību, ne mediāciju. Apmācība notiek reģistrētos un akreditētos institūtos, kuri apmācības beigās tiesīgi piešķirt IM biedrības sertifikātu, kas apliecina mediatora profesionālās darbības kvalifikācijas pakāpi, ja izpildītas visas izvirzītās prasības.

Akreditācijas prasības

Lai pievienotos IM biedrībai, institūtam jāizpilda šādas prasības:

- Jāiesniedz sīki izstrādāta mācību programma ar precīzu un izsmeļošu mediācijas un integrētās mediācijas saturu.
- Mācību programmas didaktiskai koncepcijai jāparāda, ka mācību saturs tiek pasniegts ciešā saistībā ar praksi.
- Mācību procesa organizācijai jāatspoguļo, kā notiek zināšanu un prasmju nodošana mācību kursa dalībniekiem un kā veidojas viņu lietpratība (supervīziju īpatsvars, intervīzijas grupas, skolotāja vadība).
- Jānodrošina vienota mācību procesa organizācija, kurā skolotāji saskaņo savu darbību un mācību materiālu.
- Jānorāda par apmācību atbildīgais mediators***.
- Jāpiesaista citi skolotāji, pamatojoties uz viņu praktisko pieredzi un teorētiskajām zināšanām.
- Mācību procesā jāizmanto IM biedrības pārbaudīti mācību materiāli (izdales materiāli, video filmas u. c.).
- Jāievēro IM biedrības standarti. Jebkurā laikā jāļauj IM biedrības atbildīgajām personām hospitēt skolotāju vadītās nodarbības. Jāpiešķir IM biedrības noteikta formāta sertifikāti.
- Katru gadu ne vēlāk kā 31. decembrī jāiesniedz pārskats par apmācībām, kurā jānorāda apmācībā esošo un apmācību beigušo dalībnieku skaits.
- Jāpaziņo par katru apmācības kursu pirms tā uzsākšanas un jāiesniedz apstiprināšanai sludinājuma teksts. Par periodiskām apmācībām jāziņo tikai vienu reizi.

Akreditācijas kārtība

Vācijas izglītības institūtu akreditācija notiek pēc iesniegto dokumentu pārbaudes un institūta apmeklēšanas vai pēc pārrunām un līguma ar institūtu noformēšanas. Par to atbild **IM biedrības Izglītības konsultatīvā padome**. Akreditācija dod ierobežotas un atsevišķas tiesības veikt pirmās vai otrās pakāpes mediatoru apmācību. Ārvalstu izglītības institūtu, kā arī izglītības iestāžu un trešās pakāpes mediatoru sertifikācijas institūciju akreditāciju veic biedrības valde pēc Izglītības konsultatīvās padomes uzklaušanās.

Akreditācijas atcelšana

Valde var atcelt akreditāciju pamatota iemesla dēļ, it īpaši gadījumos, kad netiek ievēroti standarti. Pirms akreditācijas atsaukšanas akreditētajai izglītības iestādei jādot iespēja izteikt savu viedokli.

Sertifikācija

Akreditētās izglītības iestādes ir tiesīgas izsniegt pirmās un otrās pakāpes mediatora sertifikātus mācību programmu absolventiem, ja mācības notikušas valstī, kurā atrodas akreditētā izglītības iestāde, un izpildīti nepieciešamie nosacījumi. Ja apmācībā iesaistītas vairākas izglītības iestādes, jānozīmē vadošais institūts, kas

uzņemas atbildību par sertifikāciju. IM valdei jāapstiprina apmācība, kas notikusi ārzemēs, arī tajā gadījumā, ja apmācību veikusi akreditēta iestāde. Sertifikāciju ārzemēs veic IM valde. Visos citos gadījumos sertifikāciju veic IM Izglītības konsultatīvā padome.

Koordinācija

Izglītības konsultatīvā padome ir IM organizācijas darba orgāns, kas sadarbojas ar visām biedrības nodaļām. Tā jāinformē un jāiesaista visos IM rīkotajos pasākumos par apmācības jautājumiem vai mediācijas veikšanu. Savukārt konsultatīvā padome informē par jautājumiem, kas saistīti ar apmācības vajadzībām un tai izvirzītajām prasībām. Starp IM biedrības nodaļām notiek informācijas apmaiņa, kuras mērķis ir nodrošināt standartu izstrādi un īstenošanu.

Administrācija

Lai īstenotu standartus, IM biedrība nodrošina nepieciešamo pārvaldību. Tā uztur datubāzi, kurā tiek reģistrēti izsniegtie sertifikāti un saglabāti statistikas dati par apmācību un veiktajām mediācijām.

- Par apmācību jāsavāc šādi dati: absolventa vārds un uzvārds, profesija, piešķirtā profesionālās darbības kvalifikācijas pakāpe un sertifikāta izsniegšanas datums. Citi dati: pretendentu skaits dalībai apmācībā, mācības pārtraukušo skaits, kā arī mācību pārtraukšanas iemesls.
- Par mediāciju jāsavāc šādi dati: mediatora vārds un uzvārds, veikto mediāciju skaits, norāde par mediācijas veidu un jomu, mediācijas rezultāts.

Izņemot sertifikātu reģistru, visi dati kalpo tikai statistikas vajadzībām. Tos nodod tālāk anonīmā veidā un drīkst izmantot tikai statistikas nolūkos. Centralizētu datu pārvaldību (arī ārvalstu biedrībām, kas pievienojušās IM biedrībai) veic IM biedrības birojs.

IM biedrība rada organizatoriskos nosacījumus un iespējas, lai nodrošinātu Izglītības konsultatīvajai padomei informācijas apmaiņu ar biedrības nodaļām un citām radniecīgām biedrībām ārvalstīs.

IM biedrības Izglītības konsultatīvā padome

IM biedrības Izglītības konsultatīvā padome atbild par akreditāciju un sertifikāciju visos iepriekš nosauktajos gadījumos. Tās pienākumos ietilpst arī izglītības standartu uzraudzība un pilnveidošana.

Izglītības konsultatīvās padomes sastāvu veido priekšsēdētājs, kura pienākumus veic biedrības Izglītības nodaļas vadītājs, ko ievēl biedru pilnsapulce. Vēl vienu vietu Izglītības konsultatīvajā padomē ieņem viens biedrības valdes iecelts valdes loceklis. Ja netiek iecelts valdes loceklis, par to kļūst biedrības priekšsēdētājs. Vēl piecus locekļus ieceļ valde. Pa vienai vietai padomē saņem ārvalstu biedrību deleģētie pārstāvji.

Izglītības konsultatīvās padomes sēdes ir atklātas. Padomes locekļi uz tām tiek uzaicināti. Ielūgumus var nosūtīt elektroniski. Par sēdēm jāpaziņo savlaicīgi, lai tajās varētu piedalīties institūtu pārstāvji, kuriem nav balsošanas tiesību, kā arī ikviens IM biedrības loceklis un viesis. Padomes sēdes notiek pēc vajadzības, bet vismaz vienu reizi gadā. Lēmuma pieņemšana par sertifikātiem var notikt ar elektroniskā apkārtraksta starpniecību. Padome var noteikt maksu par sertifikāciju, kam nepieciešams valdes apstiprinājums. Maksai jāatbilst ekvivalences principam un jāsedz izmaksas. Padomes locekļus ieceļ uz diviem gadiem. Padome pieņem kārtības rulli, kurā nosaka padomes locekļu skaitu gadījumā, ja tas pārsniedz IM standartos paredzēto locekļu skaitu, balsošanas un paziņošanas procedūras, kā arī padomes sēžu un lēmumu pieņemšanas veidu.

Gadījumos, kad sertifikācija notikusi pirms IM biedrības Izglītības konsultatīvās padomes izveides, pietiek ar iesniegtu sertifikāta kopiju, ko apstiprina padomes priekšsēdētājs.

Domstarpību gadījumā lēmumu pieņem valde pēc tam, kad mediācijā procesā uzklautas cietušās un iesaistītās personas.

IM biedrības birojs

Birojs pakļauts valdei.

Lēmums pieņemts biedru kopsapulcē 2012. gada 31. martā Altenkirhenē.

Sagatavojis priekšsēdētājs

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Artūrs Trosens', written in a cursive style.

Artūrs Trosens (Arthur Trossen)

Altenkirhene, 2012. gada 31. martā